

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Vabariigi Valitsus
määrus
algtekst
09.02.2014
RT I, 06.02.2014, 1

Õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamise ja kompenseerimisega seonduvate Vabariigi Valitsuse määruste muutmine

Vastu võetud 30.01.2014 nr 14

Määrus kehtestatakse Eesti Vabariigi omandireformi aluste seaduse § 13 lõike 7, § 16 lõike 2 ja § 17 lõike 2, maareformi seaduse § 15 lõike 1 ja § 38 ning õigusvastaselt võõrandatud vara maksumuse määramise ja kompenseerimise seaduse § 16 lõike 2 alusel.

§ 1. Vabariigi Valitsuse 28. augusti 1991. a määrusega nr 161 „Õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamise ja kompenseerimise avalduste esitamise ja läbivaatamise ning tõendite esitamise ja hindamise korra” kinnitamise kohta” kinnitatud „Õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamise ja kompenseerimise avalduste esitamise ja läbivaatamise ning tõendite esitamise ja hindamise korras” tehakse järgmised muudatused:

1)punkti 1 esimene lõik sõnastatakse järgmiselt:

„Omandireformi objektiks oleva õigusvastaselt võõrandatud vara (edaspidi *vara*) tagastamiseks või kompenseerimiseks võtavad üksikisikutelt ja juriidilistelt isikutelt (edaspidi *taotleja*) avaldusi vastu maavalitsused, kelle haldusterritooriumil (käesoleval ajal kehtiva haldusterritoriaalse jaotuse järgi) vara õigusvastase võõrandamise hetkel asus.”;

2)punkt 2 sõnastatakse järgmiselt:

„2.Maavanemad moodustavad või määravad struktuuri- või allüksuse (edaspidi *avalduste vastuvõtja*), mis võtab vastu vara tagastamiseks või kompenseerimiseks esitatavad avaldused, vaatab avaldused ja esitatud tõendid läbi, otsustab täiendavate tõendite kogumise vajaduse ja kogub täiendavaid tõendeid, kui käesoleva korra kohaselt ei ole tõendite kogumise kohustus pandud taotlejale, hindab tõendeid ning valmistab ette materjalid käesoleva korra punktis 3 nimetatud maakonnakomisjonile ja Rahandusministeeriumile esitamiseks.

Maavalitsused teevad elanikele teatavaks avalduste vastuvõtmise aja ja koha.”;

3)punkt 3 sõnastatakse järgmiselt:

„3.Maavanemad moodustavad õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamise ja kompenseerimise maakonnakomisjoni (edaspidi *maakonnakomisjon*).

Maakonnakomisjon lahendab avalduste vastuvõtmise käigus tekkinud vaidlusi, vaatab läbi avalduste vastuvõtja poolt esitatud materjalid (käesoleva korra punkt 30), hindab tõendeid ja otsustab täiendavate tõendite kogumise vajaduse, otsustab endiste omanike ja vara kohta käivate andmete registreerimise ning täidab muid käesolevast korrast ja muudest õigusaktidest tulenevaid ülesandeid.”;

4)punktis 4 asendatakse sõnad „maakonna- ja linnakomisjon” ja „maakonna- või linnakomisjon” sõnaga „maakonnakomisjon” vastavas käändes ning jäetakse välja sõnad „või omavalitsüksusele”;

5)punktides 14 ja 28¹ asendatakse sõnad „kohalik komisjon” sõnaga „maakonnakomisjon” vastavas käändes;

6)punkt 34 sõnastatakse järgmiselt:

„34.Kui pärast avalduse läbivaatamist ning esitatud ja kogutud tõendite kontrollimist loeb avalduste vastuvõtja taotluse põhjendatuks ja tõendid piisavaks, esitab ta vara kohta avatud toimiku maakonnakomisjonile.

Maakonnakomisjon on kohustatud esitatud toimiku materjalid ühe kuu jooksul läbi vaatama ja tegema otsuse vara võõrandamise õigusvastasuse, vara koosseisu ja endise omaniku tuvastamise ning õigustatud subjektide kindlaksmääramise kohta või vajaduse korral tagastama toimiku avalduste vastuvõtjale täiendavaks kontrollimiseks.

Kui maakonnakomisjon leiab, et on vaja koguda täiendavaid tõendeid, kogub avalduste vastuvõtja vajalikud tõendid ning esitab toimiku uuesti maakonnakomisjonile, kes teeb seejärel otsuse.

Kui taotlus ei ole põhjendatud või tõendid on ebapiisavad ning komisjoni arvates puuduvad täiendavate tõendite saamise võimalused, võtab maakonnakomisjon vastu motiveeritud otsuse taotluse rahuldamata jätmise kohta.”;

7)punkt 35 sõnastatakse järgmiselt:

„35.Maakonnakomisjoni otsus tehakse taotlejale ja Rahandusministeeriumile teatavaks kümne päeva jooksul otsuse tegemisest arvates. Taotlejal on otsusega mittenoustumise korral õigus esitada otsuse peale kaebus halduskohtule või pöörduda kaebuse kohtueelseks lahendamiseks maakonnakomisjoni poole kooskõlas „Omandireformi aluste” paragrahviga 19.”;

8)punkt 36 sõnastatakse järgmiselt:

„36.Kui pärast maakonnakomisjoni või kuni 31. augustini 2010. a tegutsenud linnakomisjoni otsuse tegemist esitatakse uusi tõendeid, mis võivad tingida tehtud otsuse muutmise, esitab avalduste vastuvõtja materjalid uute tõendite kohta maakonnakomisjonile, kes vaatab need läbi ühe kuu jooksul avalduse saamise päevast arvates.

Kui esitatud täiendavad andmed, tõendid ja taotlused ei tingi maakonnakomisjoni otsuse muutmist, lisatakse need samuti toimikusse.”.

§ 2. Vabariigi Valitsuse 5. veebruari 1993. a määruses nr 36 „Õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamise kord” tehakse järgmised muudatused:

1)määrust täiendatakse punktiga 34³järgmises sõnastuses:

„34³.Kui õigustatud subjekt on surnud ja tema pärijad ei ole selgunud ning puudub muu pärandvara valitsema õigustatud isik, rakendatakse pärandvara hoiumeetmeid ning õigustatud subjekti õigused ja kohustused vara tagastamise menetluses lähevad üle pärandi hooldajale. Pärandvara valitsemisel, sh vara tagastamise toimingutel õigustatud subjekti kantavad kulud kaetakse Vabariigi Valitsuse omandireformi reservfondist. Pärijate selgumisel nõuab vara tagastamist korraldav valla- või linnavalitsus pärijatelt pärandvara valitsemisel kantud kulude tasumist riigieelarvesse.”;

2)punkt 36 sõnastatakse järgmiselt:

„36.Valla- või linnavalitsuse korralduse ärakiri vara tagastamise või sellest keeldumise kohta ja õigusvastaselt võõrandatud vara toimik saadetakse maavanemale järelevalve teostamise otsustamiseks kümne päeva jooksul korralduse andmise päevast arvates.”;

3)määrust täiendatakse punktidega 36¹–36³järgmises sõnastuses:

„36¹.Maavanem teatab valla- või linnavalitsusele oma nõusolekust korraldusega või käesoleva määruse punkti 48¹alusel teostatavajärelevalvemenetluse alustamisest.

36².Valla- või linnavalitsus teeb maavanema nõusoleku saanud või maavanema otsuse kohaselt õigusnormidega vastavusse viidud korralduse õigustatud subjektile või tema volinikule postiga (väljastusteatega tähtkirjaga), elektrooniliselt või haldusorgani poolt kättetoimetamise teel teatavaks kümne päeva jooksul maavanema nõusoleku saamisest või õigusnormidega vastavusse viimisest.

36³.Valla- või linnavalitsus saadab viivitamatult pärast väljastusteate kättesaamist korralduse ärakirja koos väljastusteatega või kättesaamise aega muul viisil tõendava dokumendiga ning vormikohaste andmetega vara võõrandamise õigusvastasuse, vara koosseisu ja endise omaniku ning õigustatud subjektide kohta rahandusministri määrusega kehtestatud korras Rahandusministeeriumile.”;

4)määrust täiendatakse punktiga 39¹järgmises sõnastuses:

„39¹.Kui vara tagastatakse surnud isikule, kelle pärijad ei ole selgunud, ja pärandvara hooldaja müüb vara, hoiustatakse vara müügist saadu, millest arvatakse maha ja kantakse riigieelarvesse pärandvara valitsemiseks kulutatud summa. Notari deposiitkontole hoiustatud summa väljastatakse pärijale nõudmisel.”;

5)punkti 40 täiendatakse neljanda lõiguga järgmises sõnastuses:

„Valla- või linnavalitsus saadab maavanemale ja Rahandusministeeriumile korralduse ärakirja tagastamismenetluse lõpetamise kohta.”;

6)punkt 48¹sõnastatakse järgmiselt:

„48¹. Järelevalvet vara tagastamise üle teostab maavanem omandireformi aluste seaduse paragrahvi 17 lõigete 9 ja 10 kohaselt.

Maavanem teostab järelevalvet käesoleva korra punktis 36 nimetatud haldusaktide üle. Järelevalve teostamise aluseks on ka rahandusministri taotlus, esitatud kaebus või valla- või linnavalitsuse käesoleva korra kohaselt esitatud andmed, millest nähtub, et valla- või linnavalitsus on jätnud õigusvastaselt haldusakti andmata või ei täida talle vara tagastamise korraldamisel seadusega pandud ülesandeid.”;

7) punkt 48³ tunnistatakse kehtetuks;

8) punkt 59 sõnastatakse järgmiselt:

„59. Valla- või linnavalitsus esitab korralduse ärakirja maa tagastamise või sellest keeldumise kohta, õigusvastaselt võõrandatud vara toimiku, maa tagastamise toimiku ja katastritoimiku koos riigi maakatastrile esitatava katastriüksuse registreerimise avaldusega kümne päeva jooksul tagastamiskorralduse tegemise päevast maavanemale, kes kontrollib maa tagastamise toimiku materjali ja maa tagastamise korralduse vastavust õigusaktidele ning otsustab järelevalve teostamise.

Maavanem teatab valla- või linnavalitsusele oma nõusolekust korraldusega või käesoleva korra punkti 48¹ alusel teostatavajärelevalvemenetluse alustamisest.

Valla- või linnavalitsus teeb maavanema nõusoleku saanud või maavanema otsuse kohaselt õigusnormidega vastavusse viidud korralduse õigustatud subjektile või tema volinikule postiga (väljastusteatega tähtkirjaga), elektrooniliselt või haldusorgani poolt kättetoimetamise teel teatavaks kümne päeva jooksul maavanema nõusoleku saamisest või õigusnormidega vastavusse viimisest. Kui tagastatud maa on kellegi kasutuses, teeb valla- või linnavalitsus maa tagastamise korralduse samal viisil teatavaks ka maa senisele kasutajale.

Kui valla- või linnavalitsus on jätnud maa tagastamata kuni 1. septembrini 2010. a kehtinud maareformi seaduse paragrahvi 19² lõike 3 või maareformi seaduse muutmise seaduse paragrahvi 26 alusel, teavitab ta õigustatud subjekti kirjalikult kolme kuu jooksul nimetatud kuupäevast maa tagastamise või kompenseerimise menetluse uuendamise võimalusest, vastava taotluse esitamise tähtajast ja tingimustest. Teade toimetatakse õigustatud subjektile kätte kooskõlas haldusmenetluse seadusega väljastusteatega tähtkirjaga, elektrooniliselt, kättetoimetamise teel haldusorgani poolt või diplomaatilisi kanaleid kaudu ning loetakse kättetoimetatuks samas seaduses sätestatud tingimustel.”.

§ 3. Vabariigi Valitsuse 13. juuli 1993. a määrusega nr 216 kinnitatud „Õigusvastaselt võõrandatud vara eest kompensatsiooni määramise korras” tehakse järgmised muudatused:

1) punkti 21 esimene lause sõnastatakse järgmiselt:

„Kompenseerimise seaduse paragrahvi 4 kohaselt moodustavad maavanemad eri liiki vara (ehitised, tootmishoonete sisseseeded, laevad) võõrandamisaegse maksumuse määramiseks kolmeliikmelised ekspertkomisjonid.”;

2) punkti 29 täiendatakse järgmise lausega:

„Kui õigustatud subjekt on surnud ja tema pärijad ei ole selgunud, määrab kohaliku omavalitsuse täitevorgan kindlasummalise kompensatsiooni.”;

3) punkt 33 sõnastatakse järgmiselt:

„33. Kohaliku omavalitsuse täitevorgani korralduses kompensatsiooni määramise kohta peavad olema järgmised andmed:

- 1) kohaliku omavalitsuse täitevorgani nimetus;
- 2) õigusvastaselt võõrandatud vara toimiku number;
- 3) õigustatud subjekti ees- ja perekonnanimi, isikukood või isikukoodi puudumisel isiku sugu, sünniaeg ja aadress;
- 4) vara nimetus, mille eest kompensatsioon määrati;
- 5) vara võõrandamisaegne maksumus või maa hindamise seaduse alusel määratud õigusvastaselt võõrandatud maa ja sellel kasvanud metsa maksumus;
- 6) määratud kompensatsiooni suurus (mitme õigustatud subjekti puhul ka igale õigustatud subjektile määratud kompensatsiooni suurus);
- 7) vara, sh maa mittetagastamise alus viitega omandireformi aluste seaduse paragrahvi 12 lõike 3 vastavale punktile või maareformi seaduse paragrahvi 6 lõike 2 vastavale punktile;
- 8) kompensatsiooni väljamaksmise tähtaeg kooskõlas käesoleva korra punktiga 37;
- 9) märges selle kohta, et juhul kui õigustatud subjekt ei esita mõjuva põhjusega kolme kuu jooksul pärast kompenseerimise korralduse kättesaamist rahandusministrile avaldust kompensatsiooni väljamaksmiseks

õigustatud subjekti näidatud pangakontole, siis kompenseerimise menetlus lõpetatakse ja kompenseerimise otsus tühistatakse vastavalt omandireformi aluste seaduse paragrahvi 13 lõikele 7.”;

4)punkt 34 sõnastatakse järgmiselt:

„34.Kohaliku omavalitsuse täitevorgani korraldus kompensatsiooni määramise kohta koos õigusvastaselt võõrandatud vara toimikuga saadetakse maavanemale kontrollimiseks ja järelevalve teostamiseks kümne päeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates. Maavanem kontrollib vara maksumuse määramist eelkõige järgmiste dokumentide alusel:

- 1) õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamise ja kompenseerimise maakonnakomisjoni (või varem eksisteerinud linnakomisjoni) otsus õigustatud subjektiks tunnistamise kohta;
- 2) vara võõrandamisaegset maksumust tõendavad dokumendid vastavalt kompenseerimise seaduse paragrahvile 3;
- 3) vara maksumuse arvutamise dokument, ekspertiisiakt või kohtuotsus, millega oli tuvastatud vara võõrandamisaegne maksumus;
- 4) rahandusministri määrusega kehtestatud korras täidetud õigusvastaselt võõrandatud vara registreerimise kaart (vorm 2) ning vara tagastamise ja kompenseerimise otsuse registreerimise kaart (vorm 2A).”;

5)korda täiendatakse punktiga 34¹järgmises sõnastuses:

„34¹.Kui kompensatsioon määratakse surnud isikule, kelle viimane elukoht oli Eestis, kuid kelle pärijad ei ole teada, esitab kohalik omavalitsusüksus notarile avalduse pärimismenetluse algatamiseks.”;

6)punkt 36 tunnistatakse kehtetuks;

7)punkt 36¹sõnastatakse järgmiselt:

„36¹.Maavanem teostab järelevalvemenetluse kooskõlas omandireformi aluste seaduse paragrahvi 17 lõigetega 9 ja 10, arvates kompensatsiooni määramise korralduse andmise päevast 90 päeva jooksul. Rahandusminister võib esitada maavanemale ettepaneku järelevalvemenetluse alustamiseks.

Järelevalvemenetluses on maavanemal õigus otsustada vara võõrandamisaegse maksumuse määramine ekspertiisi teel ja nimetada selleks vastav ekspertkomisjon. Maavanema otsustatud ekspertiis tehakse riigi kulul.

Maavanema taotlusel kontrollib Rahandusministeerium kompensatsiooni määramise korraldust ja korralduse vastuvõtmise aluseks olevaid dokumente ning võib järelevalvemenetluse kestel esitada maavanemale nende kohta arvamusi ja ettepanekuid.

Maavanem teavitab kompensatsiooni määramise korralduse õiguspärasuse kohta tehtud otsusest viivitamata korralduse andnud kohalikku omavalitsusüksust, tehes vajaduse korral ettepaneku tunnistada korraldus kehtetuks või viia see õigusnormidega vastavusse.”;

8)korda täiendatakse punktidega 36²–36⁴järgmises sõnastuses:

„36².Kohaliku omavalitsuse täitevorgan teeb korralduse kompensatsiooni määramise kohta õigustatud subjektile või tema volinikule teatavaks postiga (väljastusteatega tähtkirjaga), elektrooniliselt või haldusorgani poolt kättetoimetamise teel kümne päeva jooksul korralduse õiguspärasuse tuvastamisest või õigusaktidega kooskõlla viimisest arvates.

Kohaliku omavalitsuse täitevorgan saadab viivitamata pärast väljastusteate kättesaamist või korralduse kättesaamise muul viisil tuvastamist korralduse ärakirja koos väljastusteate või kättesaamise aega muul viisil tõendava dokumendiga ning vormikohaste andmetega vara võõrandamise õigusvastasuse, vara koosseisu ja endise omaniku ning õigustatud subjektide kohta rahandusministri määrusega kehtestatud korras Rahandusministeeriumile.

Kui kompensatsioon on määratud surnud isikule, kelle pärijaid ei ole välja selgitatud, esitatakse korralduse ära kiri Rahandusministeeriumile kompensatsiooni registreerimiseks vastuvõtmata kompensatsioonina. Andmed vastuvõtmata kompensatsioonide kohta avaldatakse Ametlikes Teadaannetes. Pärija nõudmisel esitab Rahandusministeerium talle korralduse ära kirja.

36³.Õigustatud subjekt on kohustatud kolme kuu jooksul kompensatsiooni määramise korralduse kättesaamisest arvates esitama rahandusministrile rahandusministri määrusega kehtestatud vormi kohase avalduse kompensatsiooni väljamaksmiseks tema näidatud pangakontole. Kui õigustatud subjekt ei saa nimetatud tähtaja jooksul mõjuvatel põhjustel kompensatsiooni väljamaksmise avaldust esitada, peab ta sellest teatama Rahandusministeeriumile ja taotlema tähtaja ennistamist, näidates ära takistavad põhjused ja esitades tõendid nende olemasolu kohta. Kui rahandusminister loeb esitatud põhjused mõjuvateks, ennistab ta avalduse esitamise tähtaja. Kui avalduse esitamata jätmise põhjused ei ole mõjuvad või on tõendamata, lõpetab rahandusminister kompenseerimise menetluse ja tühistab kompenseerimise korralduse, teatades sellest õigustatud subjektile, maavanemale ja korralduse andnud kohalikule omavalitsusüksusele.

36⁴.Vastuvõtmata kompensatsioonina reserveeritud kompensatsioon makstakse pärijale välja rahandusministrile esitatud vormikohase avalduse ja pärimisõiguse tunnistuse alusel.”;

9)punkt 37 sõnastatakse järgmiselt:

„**37**.Rahandusministrile esitatud avalduse alusel makstakse kompensatsioon välja õigustatud subjekti näidatud pangakontole järgmise kvartali jooksul avalduse esitamise kvartalist arvates. Kui pärast avalduse esitamist ei ole õigustatud subjektist tulenevatel asjaoludel võimalik tähtaegselt kompensatsiooni välja maksta, makstakse see välja esimesel võimalusel pärast takistavate asjaolude kõrvaldamist.”;

10)punkt 37¹tunnistatakse kehtetuks;

11)punktides 40, 41 ja 44 asendatakse sõnad „õigustatud subjektide ja tagastatava ning kompenseeritava vara registrele” sõnaga „Rahandusministeeriumile”.

Andrus Ansip
Peaminister

Jürgen Ligi
Rahandusminister

Aivar Rahno
Riigikantselei istungiosakonna juhataja riigisekretäri ülesannetes